

stration og Lovgivning han var sat til at lede. Det er jo sikkert dette Forhold, som førte til den Stilling, Tinget tog i Fjor ved Bevilgelsen af de ekstraordinære Foranstaltninger, som enhver har i frisk Erindring. Det er jo ganske utvivlsonst, at alene paa sit eget Navn og sine egne Grunde kunde Krigsminister Madsen ikke have gennemført disse Foranstaltninger. Jeg betragter det som givet, at det var det øvrige Ministeriums Indflydelse og i Virkeligheden Partiets, om jeg saa maa sige, Svaghed i den Henseende, der gjorde, at dette ikke troede sig stærkt nok, underbygget nok til resolut at tage en anden Stilling — og derved glede vi over i disse Forhold.

Men lad nu alle disse tidligere forløbne Ting ligge! Hen imod Jul vidste jo Alverden, at nu strammede Knuden sig, nu faldt der Draabe paa Draabe i Bægeret, og det maatte snart flyde over. Ifølge alle Tilkendegivelser i Pressen og alle offentlige og private Udtalelser var Stillingen sikkert nok saadan, at alle ventede en Løsning af dette Spørgsmaal i Juleferien, inden Rigsdagen kom sammen igen. Sagen kom imidlertid til at se helt anderledes ud, saaledes som ingen kunde vente, nemlig at vi stode overfor en hel Forandring af det samlede Ministerium. Sagen er jo den, at naar nogen af os hidtil har talt om, at vi ønskede et partielt Ministerskifte — det kunne vi godt sige ganske ærligt — saa har det altid fra den udpræget regeringsvenlige Side heddet, at det gik ikke an at tale om det, man maatte ikke røre ved saadant noget, det var en stor Fare, der kunde ske noget rent grueligt; hvis man rokkede ved en eneste Taburet, kunde hele Kabinetet styrte sammen i Kaos, og man fremgøglede Billedet af, hvilke for Demokratiet uudredelige og vanskelige Forhold deraf kunde opstaa. Nej, det var om at gøre at holde alle Traadene sammen, holde Maskineriet i den samme faste Gænge, hvori det var, Risikoen var alt for stor til at røre ved noget. Nu opdage vi ganske pludseligt, at hele Ministeriet sætter sig til at sprænge sig selv i Luften. Thi det er i Virkeligheden det, der er gaaet for sig. En Fordring om en gennemgribende Forandring i Ministeriets Stilling har der nemlig slet ikke været Tale om fra nogen Side.

Der har ganske vist været Ønsker fremme om lidt ny Luft, større Friskhed og Frihed, og de demokratiske Ønsker, der have været til Stede i denne Sal, ere paa forskellig Maade komne til Orde. Jeg kan

godt pege paa, hvad disse Ønsker særlig have taget Sigte paa. De have først og fremmest taget Sigte paa, at der i vort Arbejde skulde inddrages større og mere Venstre-markerede Sager til Forhandling. Det har været ventet af mange, at alt for mange Aar, et alt for langt Spand af Tid ikke maatte gaa hen under en Venstre-regering, før Stregerne i det Reformarbejde, vi stode i, bleve trukne stærkere op i den Retning, at det kunde ses, at det ikke alene var i Almindelighed praktiske, humane og paaskønnelsesværdige Sager, som Folketinget behandlede, men at det maatte understreges og kendes, at der i det hele taget gik en anden Luft, Strøm og Tanke igennem Arbejdet, for at Folketingets Forhandlinger og derigennem ogsaa dets Beslutninger og Resultater kunde blive andre end de hidtidige. Dette har man savnet, ogsaa i den Energi, hvormed det tidligere Ministerium arbejdede paa de Opgaver, som laa for, og hvoraf mange i Virkeligheden vare demokratiske og venstresindede nok. Man har ment, at det i alt Fald var muligt at lægge noget større Kraft og noget større Energi og noget mere demokratisk System ind i det hele Arbejde. Man har ogsaa troet, at det Ministerium, der dog i sine Hovedtræk var udgaaet af Folketinget og særlig af dets store, overvejende Parti, ved mange Lejligheder havde banet sig en bedre Vej, om det i sine Forberedelser havde haft større Rapport til Partiet og dets enkelte Dele. Men selv disse Ønsker vare dog af den Natur, at det var Ting, der kunde betragtes ud fra et Betimeligheds-Hensyn, fra et taktisk Hensigtsmæssigheds-Hensyn, hvorom der ikke behøvede at være absolut Overensstemmelse; man kunde godt have forskellige Opfattelser om Maaden og Tiden, hvorpaa Arbejdet skulde finde Sted. Der var derfor ikke heri noget Udgangspunkt, endnu mindre Betingelser for en fuldstændig Omstyrtning af det bestaaende Forhold imellem Folketinget, særlig dets store Parti, og dets Ministerium. En enkelt Minister, Justitsministeren, havde ganske vist selv skabt sig flere ret vanskelige Situationer, men i dette Øjeblik forelaa de dog ikke, i hvert Fald ikke saadan udformede og tilspidsede, at man kunde sige, at der var et ulægeligt Brud mellem vedkommende Minister og dette Ting, — hvordan det vilde have forment sig i Tidens Løb er en anden Sag.

Den Gang, Ministeriet Deuntzer blev dannet, laa, som jeg allerede har sagt, Hovedsvagheden i Ministeriet praktisk set